

Till

2010-05-20

Rektorerna vid Prästängsskolan
och Eksjö kommun

Dnr 43-2010:83

Skolbeslut för grundskola och obligatorisk särskola

efter tillsyn i Prästängsskolan
i Eksjö kommun

Tillsyn i Prästängsskolan

Grundskola, årskurs 7–9

Obligatorisk särskola, årskurs 7–9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Prästängsskolan och Eksjö kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Sedan Skolverkets inspektion år 2006 (beslut 2007) har skolan kraftfullt arbetat för att förbättra lärandemiljön för eleverna med god effekt. Prästängsskolan bedriver numera ett tydligt förebyggande arbete för att förhindra att kränkande behandling sker. I de fall situationer ändå uppstår har skolan tydliga rutiner för att kränkningarna ska upphöra. Styrning och ledning av skolan har utvecklats vilket bland annat innebär att rektorerna tydligt verkar för att utbildningen och betygssättningen är likvärdig på skolan. Det innebär också att det kontinuerligt genomförs ett fungerande kvalitets- och utvecklingsarbete. För skolan kvarstår fortfarande vissa tendenser att i stället för att ompröva sina metoder finna förklaringarna i brister hos eleverna, vilket bland annat tar sig uttryck i enstaka skriftliga omdömen och åtgärdsprogram.

Avseende särskolan har i stort sett samtliga av förra inspektionens synpunkter rättats till. Det kvarstår dock att arbeta för att höja kompetensen hos personalen i särskolan. Vidare behöver särskolans verksamhet följas upp mer specifikt. Det saknas också forum för lärarna och rektorn där det enbart är särskolan som är i fokus.

Prästängsskolan har till vissa delar goda resultat, men det finns behov av att öka måluppfyllelsen i alla ämnen då många elever lämnar skolan utan fullständigt slutbetyg. Sämst måluppfyllelse har eleverna i kemi och fysik. Men vissa år är det också många elever som inte når målen i de samhällsorienterade ämnena. Det är också i de samhällsorienterade ämnena som flera av lärarna får undervisa i ämnen de saknar utbildning för och där eleverna och deras vårdnadshavare inte får skriftliga omdömen i de enskilda SO-ämnena, geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap. Precis som

vid Skolverkets inspektion år 2007 får eleverna fortfarande sammanlagt under sina nio år i grundskolan för lite undervisningstid i dessa ämnen - vilket inte kan bortses som en förklaring till att det emellanåt är bristfällig måluppfyllelse i ämnena.

Precis som vid Skolverkets inspektion år 2007 behöver Prästängsskolan utveckla sina arbetsformer så att ett aktivt elevinflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer gynnas. En förutsättning för detta är att tydliggöra målen för eleverna. Vidare kvarstår det för skolan att tillsammans med eleverna i grundskolan och med företrädare för eleverna i sarskolan utforma och följa upp skolans ordningsregler.

Skolinspektionen har i tillsynen av Prästängsskolans grundskola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar för att nå minst mål att uppnå i alla ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, kursplanerna),
- I samhällsorienterande ämnen har inte skolans personal utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § skollagen),
- Skolan ger inte eleven och elevens vårdnadshavare skriftlig information om elevens kunskapsutveckling i alla ämnen (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg),
- Rektorn och lärarna klargör inte tillräckligt tydligt målen för eleverna (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter),
- Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer i takt med stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar),
- Ordningsreglerna är inte upprättade tillsammans med eleverna (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen),
- Skolans elever erbjuds inte det garanterade antalet undervisningstimmar (2 kap. 21 och 22 §§ skollagen, Bilaga 3 till skollagen),
- Information om språkval ges inte på rätt sätt till eleverna (2 kap. 17 och 18 §§ grundskoleförordningen),
- Det upprättas inte alltid åtgärdsprogram som uppfyller förordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen),

- Studiehandledning på modersmålet ges inte i tillräcklig utsträckning till alla elever som behöver det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen),
- Utbildningen är inte i alla avseenden avgiftsfri (4 kap. 4 § skollagen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1–2

Skolinspektionen har i tillsynen av Prästängsskolans obligatoriska särskola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Personalen har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § skollagen),
- Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att särskolans resultat utvärderas regelbundet och kan därför heller inte använda detta som underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar),
- Lärarna samverkar inte i tillräcklig utsträckning för att ge eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer),
- Ordningsreglerna är inte förankrade tillsammans med företrädare för eleverna (6 kap. 5 b § särskoleförordningen),
- Skolan har inte tillsammans med eleverna definierat vilka insatser som behövs för att förhindra kränkande behandling, och detta finns därför inte dokumenterat i en plan mot kränkande behandling (14 a kap. 8 § skollagen, 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling),
- Den obligatoriska särskolan omfattar inte tio årskurser (6 kap. 3 och 3 a §§ skollagen),
- Utbildningen är inte i alla avseenden avgiftsfri (4 kap. 4 § skollagen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 3.

Rektorerna och Eksjö kommun har ansvar för att Prästängsskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast sex månader från den dag beslutet för Eksjö kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorerna och Eksjö kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Verica Stojanovic.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg

Enhetschef

Helena Olivestam Torold

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av Prästängsskolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för grundskolan
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för obligatoriska särskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Eksjö kommun under mars – juni 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Prästängsskolan den 12–14 april 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Prästängsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Prästängsskolan intervjuades rektorer, lärare, annan personal och elever. Företrädare för föräldrar har inlämnat synpunkter som utgjort underlag för bedömningarna. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorer har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Prästängsskolan

Skolan	Antal elever
Grundskola	462
Obligatorisk sarskola	7

Källa: Skolans uppgifter per 2010-05-03

Prästängsskolan ligger i centrala Eksjö och verksamhet bedrivs i grundskolans och obligatoriska särskolans årskurser 7–9. Elever och lärare är organiserade i tre arbetslag med klasser i årskurs 7–9. I ett av arbetslagen ingår särskolans åldersblandade klass. Utöver denna tillhörighet har särskolans elever varsin så kallad värdklass i grundskolan som de utifrån individuella behov och förutsättningar har viss del av undervisningen i samt deltar i gemensamma aktiviteter tillsammans med. Verksamheten leds av två rektorer med tydlig arbetsfördelning. Arbetslag 1 och 3, samt särskolan leds av den ena rektorn, medan arbetslag 2 leds av den andra. Varje arbetslag leds av en studieledare som fungerar som en länk mellan lärarna och skolledningen.

Undervisningen bedrivs huvudsakligen i huvudbyggnaden. Undervisning i musik, slöjd, hem- och konsumentkunskap samt till viss del i matematik bedrivs i Linnéskolans lokaler som ligger på gångavstånd från skolan. Undervisning i idrott bedrivs i Prästängshallen som ligger i skolans omedelbara närhet.

Av Skolverkets inspektionsrapport från år 2007 framgår att skolan aktivt behövde föra diskussion om kunskapsbegrepp eftersom undervisningen tenderade att vara mer läroboksstyrd än kursplanestyrd. Särskolans undervisning bedrevs heller inte utifrån särskolans kursplaner. Individuella utvecklingsplaner upprättades inte för alla elever och skolan kunde inte säkerställa att betyg sattes utifrån kursplanernas betygskriterier. Allvarligt då var också att kränkningar förekom på skolan både mellan elever och mellan lärare och elever, samt att särskolans elever var utsatta. Detta behövde skolan vidta aktiva åtgärder för att komma tillrätta med och arbetet behövde också bli likvärdigt i de olika arbetslagen. Eleverna behövde också vara delaktiga i upprättandet av skolans ordningsregler. Vidare framgår att rektorerna inte var tillräckligt förtrogna med det dagliga arbetet och att de tydligare behövde leda skolans utvecklingsarbete. Rektorerna behövde också ta ett större ansvar för att alla arbetslag arbetade med åtgärdsprogram och stöd på likvärdigt sätt, att föräldrar gavs möjlighet att närvara vid upprättandet av åtgärdsprogram samt att beslut om anpassad studiegång fattades på korrekt sätt. Skolan behövde se över så att undervisningen organiserades på sådant sätt att eleverna fick sin garanterade undervisningstid i exempelvis samhällsorienterande ämnen och så att skolan använde sig av skolans val på rätt sätt.

I samband med Skolinspektionens kvalitetsgranskning avseende kränkande behandling från år 2009 framgår att skolans förebyggande arbete med att motverka kränkande behandling utvecklats sedan Skolverkets inspektion. Däremot identifierades områden som exempelvis brister i vuxnas förhållningssätt samt konflikter som inte kommer till de vuxnas kännedom på skolan vilket skolan behövde fortsätta att arbeta för att komma tillrätta med. Vidare framgår att eleverna måste göras mer delaktiga i detta arbete och att de insatser skolan identifierat tydligare och mer konkret behöver redovisas i skolans plan mot kränkande behandling.

Tillsynsprotokoll för Prästängsskolan, grundskola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte förutsättningar för att nå minst mål att uppnå i alla ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer

Kursplanerna

Motivering:

Av Skolverkets statistik framgår att det sett under en fyraårsperiod är en ökande andel elever som blir behöriga till nationellt program (97 procent år 2009), medan det är en minskande andel som når målen i alla ämnen (75,7 procent år 2009). Av skolans kvalitetsredovisning från 2008/2009 framgår vidare att detta är känt av skolan som därför genomför en särskild satsning för att höja måluppfyllelsen i alla ämnen. Vid en jämförelse av betyg satta under perioden 2001–2009 framgår det att ämnena bild, musik och tyska har bäst måluppfyllelse genom åren. Sämst måluppfyllelse har skolan i ämnena kemi och fysik. Enligt skolledningen finns en del av förklaringen till den lägre måluppfyllelsen i dessa ämnen i att det på skolan finns en tradition där dessa ämnen genom anpassad studiegång plockats bort för elever i behov av särskilt stöd. Skolledningen har numera blivit betydligt mer restriktiv i användandet av anpassad studiegång. Intervjuade lärare, elevvårdande personal samt elever menar också att det faktum att man sätter blockbetyg i SO samtidigt som skolan sätter betyg i de enskilda NO-ämnena medför att elever och deras föräldrar inte prioriterar dessa ämnen eftersom det inte ger lika stort utslag för den sammanlagda betygspoängen. Intervjuerna visar också att det tidigare inte upprättats åtgärdsprogram för elever som riskerat att inte nå målen i dessa ämnen, men att så inte längre är fallet. Undervisande lärare gör anpassningar av undervisningen för dessa elever, däremot finns det få möjligheter att få stöd i form av specialpedagogiska insatser. Av Skolverkets allmänna råd om kommentarer för arbete med åtgärdsprogram framgår att det ställer krav på personalens kompetens att ge särskilt stöd och att det därför är angeläget att de som arbetar nära eleven i den klass eller grupp eleven tillhör har tillräckliga kunskaper i förhållande till elevens behov. De behöver därför ha möjlighet att anlita extern kompetens för att få vägledning och handledning. Denna möjlighet finns enligt skolledningen via kommunens centrala resursteam, men intervjuade lärare använder sig inte av denna möjlighet i tillräcklig ut-

sträckning. Skolan behöver fortsätta att diskutera kunskapsbegrepp samt se över arbetet med särskilt stöd i syfte att höja måluppfyllelsen.

Från år 2005 och framåt har skillnaden mellan flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde på skolan minskat från att ha skiljt med 20 poäng till flickornas fördel, till att skilja med 15 poäng. Dock kvarstår att flickorna får del av de högre betygen i större utsträckning än pojkarna. De ämnen där detta framför allt gäller är bild, musik, slöjd, samhällsorienterande ämnen och svenska. Enligt intervjuade lärare och elever beror detta på att flickor generellt sett har ett större engagemang i dessa ämnen. Ämnen där denna skillnad inte finns är engelska, fysik, idrott och hälsa, kemi, matematik och teknik. Skolan behöver utveckla sina metoder så att både flickor och pojkar kan lyckas lika bra i alla ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

I samhällsorienterande ämnen har inte skolans personal utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver

Författningsstöd:

2 kap. 3 § skollagen

Motivering:

Av skolans dokumentation och av lärarintervjuerna framgår det att skolan använder sig av ett sammanfattande betyg för de samhällsorienterande ämnena. Detta eftersom skolan strävar efter att i huvudsak undervisa ämnesövergripande. Samtliga lärare som undervisar i de samhällsorienterande ämnena genomför därför undervisning utifrån kursplanen för de samhällsorienterande ämnena och undervisar alltså i ämnena geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap trots att enbart någon enstaka av dem har utbildning i samtliga av dessa ämnen. Av skolans dokumentation framgår att några lärare saknar utbildning i geografi och samhällskunskap, medan andra saknar utbildning i religionskunskap och historia. Trots deras bristande utbildning i alla ämnen samverkar inte lärarna som undervisar i samhällsorienterande ämnen med varandra i syfte att använda sig av varandras kompetenser och därigenom höja kvaliteten.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering**Bedömning:**

Skolan ger inte eleven och elevens vårdnadshavare skriftlig information om elevens kunskapsutveckling i alla ämnen.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Av Skolverkets inspektionsrapport från år 2007 framgår att individuella utvecklingsplaner inte upprättades för samtliga elever. Detta har skolan åtgärdat. Eksjö kommun har idag en skolgemensam mall för individuella utvecklingsplaner. I den mallen ges utrymme för att bedöma elevens sociala utveckling och där nämns elevens beteende. Att beskriva en elevs beteende har ingen koppling till de sociala förmågor som eleven bör utveckla enligt läroplanen. Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår dock att Prästängsskolan inte använder sig av detta utrymme och därför heller inte vare sig ger något omdöme om elevens sociala utveckling eller om elevens beteende.

Skolan har också utvecklat en gemensam mall för skriftliga omdömen i alla ämnen. Av de skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av framgår det dock att mallen har rubriker som exempelvis om eleven är koncentrerad, tar ansvar och visar engagemang, vilket felaktigt kan leda elever och deras föräldrar att tro att det är detta som är betygsgrundande. Lärarna skriver vidare enbart ett ämnesövergripande omdöme i de samhällsorienterande ämnena, varför eleverna inte får skriftliga omdömen i samtliga av de ämnen eleven får undervisning i.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Rektorn och lärarna klargör inte tillräckligt tydligt målen för eleverna.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

Av intervjuer med rektorer och lärare framgår att eleverna har tillgång till lokala betygskriterier via skolans webbplats och att lärarna inför nya arbetsområden går igenom målen med eleverna. Intervjuade elever menar dock att det skiljer mycket mellan lärarna med vilken kvalitet detta sker. Eleverna berättar också att flera lärare noggrant förklarar målen i kursplanen och sedan också återkopplar elevens prestation och utveckling i förhållande till dem. Andra lärare delar enbart ut kursplanen på papper vid läsårets start och återkommer sedan inte mer till målen i undervisningen eller vid bedömningstillfällena. Intervjuade lärare bekräftar elevernas bild och menar att det kan vara svårt att väcka engagemang hos eleverna i början av varje läsår eftersom alla lärare då ska gå igenom kursplanerna med eleverna. Skolan behöver därför under rektorernas ledning hitta ett gemensamt förhållningssätt kring hur målen ska klargöras tydligare för eleverna.

Bedömning:

Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer i takt med stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Lpo 94, 2.8 Rektorns ansvar

Motivering:

Av elevintervjuerna framkommer det att lärarnas skilda förhållningssätt avseende hur man klargör målen för dem, också får konsekvenser för deras möjlighet att utöva inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer. Av Skolverkets inspektionsrapport från år 2007 framgår att skolan behövde utveckla sina arbetsformer så att ett aktivt elevinflytande gynnades. Av skolans dokumentation och av intervjuerna vid denna tillsyn framgår att skolan som numera förstärkt arbetet med att ge eleverna inflytande över sin utbildning främst genom att stärka upp rutinerna kring klass- och elevråd. Bland annat har elevrådet ansvarat för planering och genomförande av ett antal temadagar och de intervjuade eleverna menar överlag att detta inneburit att temadagarna uppfattats som mer intressanta för dem.

Elevenkäter som genomförts av kommunen och skolan visar dock att eleverna på Prästängsskolan inte upplever att de kan påverka särskilt mycket av innehållet i undervis-

ningen, utan att deras inflytande främst handlar om påverka redovisningssätt och att kunna göra vissa val mellan lärarens förslag. Intervjuade elever uppfattar heller inte att inflytandet ökar i takt med stigande ålder och mognad, utan menar snarare att det beror på vilken lärare de har. Eleverna säger att de lärare som arbetar tydligt med målen, också ger större möjligheter till inflytande över undervisningen. Intervjuade lärare anser att schemat är en orsak till bristande elevinflytande under lektionerna i vissa ämnen, eftersom läraren i dessa ämnen enbart har undervisning i en klass en gång i veckan och under femtio minuter. Av elevenkäter och av skolans kvalitetsredovisning från 2008/2009 framgår att både elever och lärare upplever ett visst missnöje med skolans schema.

Intervjuade lärare menar att det inte finns någon gemensam diskussion kring hur elevinflytande ska gynnas i undervisningen. Då samtliga lärare fortfarande inte ger eleverna möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer, samt inte utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna i enlighet med läroplanens krav är det av stor vikt att skolan, under ledning av rektorerna, arbetar fram ett gemensamt förhållningssätt, också detta i syfte att höja måluppfyllelsen.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Ordningsreglerna är inte upprättade tillsammans med eleverna.

Författningsstöd:

6 kap. 8 b § grundskoleförordningen

Motivering:

Av Skolverkets inspektionsrapport från år 2007 framgår att eleverna inte varit delaktiga i framtagandet av skolans ordningsregler. Rektorerna och intervjuade lärare samt elever ger en enhetlig bild av att de regler som nu finns för skolan tagits fram för några år sedan av elever som då gick på skolan. Intervjuade elever har därför inte upplevt någon möjlighet att påverka reglerna och att reglerna därför inte heller anses vara förankrade i elevgruppen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Undervisningstid och val****Bedömning:**

Skolans elever erbjuds inte det garanterade antalet undervisningstimmar.

Författningsstöd:

2 kap. 21 och 22 §§ skollagen

Bilaga 3 till skollagen

Motivering:

Av Skolverkets inspektionsrapport från år 2007 framgår att skolan ger för lite undervisning i natur- och samhällsorienterande ämnen i förhållande till timplanen i bilaga 3 i skollagen. Denna tillsyn visar att skolan fortfarande ger skolan för lite undervisning i de samhällsorienterande ämnena, sett över alla nio åren i grundskolan. Dessutom tar skolan fortfarande tid från olika ämnen för att genomföra det skolan kallar för ansvarstid, utan att skolan använder sig av skolans val. Detta är inte förenligt med skollagens krav.

Bedömning:

Information om språkval ges inte på rätt sätt till eleverna.

Författningsstöd:

2 kap. 17 och 18 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Intervjuerna visar att eleverna inför språkvalet i årskurs 7 inte får information om alla de språkvalsmöjligheter som eleverna har rätt till. De val som skolan inte ger information om är teckenspråk och det språk eleven har rätt till modersmålsundervisning i. Detta innebär att eleverna och deras föräldrar inte får kännedom om dessa valmöjligheter.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Det upprättas inte alltid åtgärdsprogram som uppfyller förordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

Av intervjuerna och av skolans dokumentation framgår det att det finns tydliga rutiner kring hur elever i behov av särskilt stöd identifieras, hur rektorn tillser att elevens behov utreds samt att åtgärdsprogram upprättas.

Av de exempel på åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av framgår att kvaliteten på dessa varierar. Av Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbete med åtgärdsprogram framgår att skolans bör utgå ifrån synsättet att den skolmiljö eleven ingår i har betydelse för deras behov av särskilt stöd. Orsaker till elevers svårigheter i skolan bör i första hand sökas i deras möte med undervisningens innehåll och lärandemiljö. I Prästängsskolans åtgärdsprogram framgår inte alltid att skolan har detta synsätt och kraven att åtgärdsprogrammen ska innehålla en beskrivning av vilka åtgärder skolan avser vidta för att ge stöd. Istället blir de beskrivna åtgärderna ett uttryck för de önskemål om förändrat beteende hos eleven som skolan har, exempelvis att eleven ska göra sina läxor, sluta använda ovårdat språk, etc. Enligt rektorerna pågår en utbildningsinsats för att höja lärarnas kompetens avseende upprättande av åtgärdsprogram.

Bedömning:

Studiehandledning på modersmålet ges inte i tillräcklig utsträckning till alla elever som behöver det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av intervjuerna med lärarna framgår det att skolan på ett medvetet sätt arbetar med nyanlända elever för att de inte ska behöva stanna upp i sin kunskapsutveckling i alla andra ämnen bara för att de också behöver lära sig svenska språket. Vissa elever får tillgång till studiehandledning för att kunna följa undervisningen i andra ämnen, men inte alla som behöver det. Enligt rektorerna är anledningen till det att det saknas till-

gång till behörig modersmåslärare i dessa språk. Skolinspektionen menar att detta inte är någon anledning till att studiehandledningen ska utebli om eleven har detta behov, utan att skolan ytterligare måste anstränga sig för att hitta någon person som kan ge eleven den studiehandledning eleven behöver.

Bedömningsområde: Avgifter

Bedömning:

Utbildningen är inte i alla avseenden avgiftsfri.

Författningsstöd:

4 kap. 4 § skollagen

Motivering:

Av intervjuerna med eleverna och rektorerna framkommer att skolan i samband med en friluftsdag tagit ut hundra kronor för bussresa samt att eleverna fick betala sjuttio kronor för skidhyran. Sammanlagt fick elever betala 170 kronor. Enligt rektorerna är avgiften för bussen en förutsättning för att aktiviteten ska kunna erbjudas under vinterfriluftsdagen. Skolinspektionen bedömer att detta inte är förenligt med att utbildningen ska vara avgiftsfri. Den grundläggande principen är att verksamheten inte ska organiseras så att eleverna behöver svara för vissa kostnader. Detta eftersom det inte är förenligt med skolans värdegrund och principen om lika tillgång till utbildning i att vissa elever av kostnadsskäl ska behöva avstå från inslag i utbildningen. Att det samtidigt finns avgiftsfria alternativa verksamheter för de elever som inte vill eller kan delta är påverkar ju inte det faktum att det kan finnas elever som av kostnadsskäl tvingas avstå från skidåkningen.

Tillsynsprotokoll för Prästängsskolan, obligatorisk särskola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

☒

Lärarnas bedömning och utvärdering

☐

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☒

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

☒

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygg lärandemiljö

☒

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☐

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☒

Rektorns beslutsfattande

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Personalen har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § skollagen

Motivering:

Vid Skolverkets inspektion år 2007 hade personalen inte utbildning för undervisning i särskolan, vilket fick påtagliga konsekvenser för kvaliteten på utbildningen. Nu är förhållandena annorlunda. Den undervisning som sker, sker utifrån särskolans kursplaner och det finns en kontinuitet i personalgruppen som saknades vid förra inspektionen.

Av skolans dokumentation och av kommunens kvalitetsredovisning från år 2008 framgår emellertid att det varit svårt för kommunen att rekrytera behörig personal till särskolan. Intervjuerna visar att de lärare som nu undervisar i särskolan inte heller har utbildning som motsvarar den undervisning de i huvudsak bedriver, samt att de saknar specialpedagogisk kompetens med inriktning mot särskolan. Däremot har lärarna viss tillgång till handledning av personal med sådan kompetens. För att säkerställa kompetensen inom särskolan på lång sikt är det väsentligt att skolan arbetar för en kompetenshöjning.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för utvärdering och uppföljning

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att särskolans resultat utvärderas regelbundet och kan därför heller inte använda detta som underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen

Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Enligt rektorn är den tidigare avsaknaden av kontinuitet i personalgruppen anledning- en till att särskolans resultat inte har sammanställts och analyserats. Intervjuerna med rektor och lärare visar att man inte inom särskolan genomför något särskilt utveck- lingsarbete, utan att de ingår i de kompetensutvecklingsinsatser och de uppföljningar som grundskolan genomför. Detta behöver inte i sig vara fel, men det har inneburit att det inte går att urskilja exempelvis hur väl särskolans elever trivs och känner sig tryg- ga, eller i vilken utsträckning särskolan når målen. På detta vis saknar lärarna möjlighet att utifrån sina resultat ompröva och utveckla sina arbetsmetoder i syfte att nå högre måluppfyllelse. Rektor saknar också på detta vis nödvändig kunskap för att kunna arbeta för att inrikta verksamheten mot de nationella målen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Lärarna samverkar inte i tillräcklig utsträckning för att ge eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer

Motivering:

Av intervjuerna med rektor och lärare framgår det att de flesta lärarna som undervisar i särskolan ingår i samma arbetslag och därför kan samverka till viss del. Några av lä- rarna saknar helt denna möjlighet och genomför därför sin del av undervisningen utan att de har kännedom om de processer som pågår i elevernas övriga undervisning. In- tervjuade lärare och rektor är eniga om att de sällan vid sina möten fokuserar specifikt på särskolans verksamhet. Det sker heller inte i någon egentlig mening ämnesövergri- pande samarbete i särskolan. Intervjuade elever berättar att undervisningen är stimule- rande och att de ges möjlighet att utveckla sina förmågor. Däremot upplever inte ele- verna att de ser sammanhang mellan de olika ämnena i skolan.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Ordningsreglerna är inte förankrade tillsammans med företrädare för eleverna.

Författningsstöd:

6 kap. 5 b § särskoleförordningen

Motivering:

Intervjuer med rektor, lärare och elever visar att företrädare för eleverna vare sig varit med och utarbetat eller följt upp skolans ordningsregler.

Bedömning:

Skolan har inte tillsammans med eleverna definierat vilka insatser som behövs för att förhindra kränkande behandling, och detta finns därför inte dokumenterat i en plan mot kränkande behandling.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Prästängsskolan har en handlingsplan mot kränkande behandling som enligt rektorerna även innefattar särskolan. Det framgår dock inte tydligt av planen och det finns heller inga nämnda åtgärder som särskilt avser särskolans verksamhet. Av intervjuerna med lärare och elever framkommer att eleverna inte varit med och diskuterat vilka insatser som behövs för att motverka kränkande behandling specifikt gällande särskolan, utan att detta arbete främst skett tillsammans med andra elever i grundskolan. Risken med detta är att specifika behov som kan finnas i särskolan på detta vis inte blir tydliga för lärarna och rektorn.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Den obligatoriska särskolan omfattar inte tio årskurser.

Författningsstöd:

6 kap. 3 och 3 a §§ skollagen

Motivering:

Inom kommunen finns ett beslut sedan flera år tillbaka att det tionde året inom obligatoriska särskolan ska erbjudas i gymnasieskolans regi. Tillsynen har dock visat att det i realiteten inte är något tionde år i obligatoriska särskolan som erbjuds där, utan att eleverna direkt påbörjar sin gymnasiesärskoleutbildning. Detta innebär att kommunen inte tillser att grundsärskolan och träningsskolan har tio årskurser och att de ungdomar som slutfört årskurs 9 i särskolan inte blir medvetna om rättigheten att få fortsatt utbildning i årskurs 10 i den obligatoriska särskolan.

Bedömningsområde: Avgifter

Bedömning:

Utbildningen är inte i alla avseenden avgiftsfri.

Författningsstöd:

4 kap. 4 § skollagen

Motivering:

Av intervjuerna med eleverna och rektorerna framkommer att skolan i samband med en friluftsdag tagit ut hundra kronor för bussresa samt att eleverna fick betala sjuttio kronor för skidhyran. Sammanlagt fick elever betala 170 kronor. Skolinspektionen bedömer att detta inte är förenligt med att utbildningen ska vara avgiftsfri.